

LUMINA.

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patraru de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana 'la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Alegerea Episcopului.

(O voce in ór'a a unspredececa.)

In câte-va dile *) sinodulu eparchialu se va coaduná la Aradu spre alegerea Episcopului.

Candidati, precum se vorbesce, suntu doi, D. archimandritu si vicariu la consistoriulu din Oradea-mare *Mironu Romanu* si D. protopresviteru *Ioane Metianu* din Zernesci.

Eu nu voescu a cortesi nici pentru unulu, nici pentru altulu, votu la sinodu nu mai am, si asia in cestiunea acést'a nu sum interesatu mai multu, decâtu ori-care altu credintiosu alu bisericeii nóstre. Fia alesu unulu ori altulu, respunsabilitatea au sè o pórtealegatorii, deputatii sinodului eparchialu. Ca unulu inse, care totdeun'a multu m'am interesatu de cauzele nóstre bisericesci: 'mi tienu de o detorintia acum, in ór'a a unspredececa a reflectá si a atrage atentiunea domniloru alegatori la unele impregiurari, cari merita a se luá in drépta considerare la alegerea episcopului.

Romanii gr. or. acum prim'a-óra alegu episcopu pe bas'a constitutiunei nóstre bisericesci. Singura acést'a impregiurare pretinde o mare grige si precautiune in tóte afacerile sinodului. Are sè se formeze unu casu precedente, care va servi de cinosura in viitoriu. Déca cu acést'a ocaziune nu se vor observá canónele bisericeii nóstre si statutulu org. viitoriu sinodu alegatoriu asemenea, provocandu-se la casulu presinte va delaturá si canónele si statutulu si apoi me temu, cà si altii vor capetá o voia irresistibila de a forfecá, ma póte d'a si delaturá cu totulu constitutiunea nóstra bisericésca; nu astadi, nu mane, ci póte peste dieci de ani. Si atuncea indesiertu vom anatemisá procederea si faptele primului sinodu electoralu.

Avemu deci causa destulu de intemeiata de a poté pretinde, ca deputatii sinodului sè-si traga bine socót'a cu sine, cu canónele si cu statutulu org. alu bisericeii nóstre, ca nu cumva prin o alegere nesocotita se formeze unu precedente periculosu pentru biserica.

O cestiune de mare insemnetate carea merita a fi luata in deosebita considerare, este indata pentru D. deputatii sinodali: cà óre *iérta canónele bisericeii nóstre a se alege de Episcopu unu presviteru, care are familia?* si déca érta: *este óre consultu si de doritu in interesulu bisericeii nóstre a se alege de episcopu unu astfelu de presviteru?*

N'amu intentiune de a provocá discussiune asupr'a canóneloru, cari se esplica prin unii in drépt'a, prin altii in steng'a. Si altcum acést'a ar fi tardiu pentru de a ne puté intielege *cu totii* asupr'a adeveratelu intentiuni ale canóneloru, cu atátu mai virtosu, cáci avemu canóne, cari vorbescu de „*muierea Episcopului*“, ér' altele, cari pretindu ca de Episcopu sè se aléga dintre preotii, *cari nici candu n'au fostu casetoriti*. Voiescu inse a afirmá si

a dovedí, cà alegerea de Episcopu a unui presviteru cu familia *nu este consultu si rationabilu* chiaru dupa spiritulu canóneloru si in intielesulu statutului.

Canónele bisericeii nóstre in acést'a privintia se bazeza pe cuvintele scripturei: „*Celu neinsuratu grigesce de ale Domnului, cum sè placa Domnului, ér' celu insuratu grigesce de cele ale lumii, cum va placea femeiei*“, (Corint. capu VII. v. 32—33) si asia in sinodulu ecumenicu alu VI. ce s'a tienutu la anulu 691. d. Chr. s'a decisu, ca Episcopii *totdeun'a* sè fia alesi *din tagm'a calugarésca*, séu si dintre preotii veduvi, cari s'au facutu calugari.

Si biseric'a nóstra gr. or. in Russi'a, Greci'a, Romani'a, Serbi'a, Bucovin'a si Ungari'a nu póte aretá *nici unu casu legalu*, unde episcopulu, *alesu in sinodulu eparchialu*, ar fi fostu preotu laicu si nu calugaru. Unii preapucini cari n'au fostu calugari, ci veduvi si cu familia, nici candu nu s'au alesu pe bas'a constitutiunei nóstre bisericesci, ci, fiindu suspinsa constitutiunea, au fostu *denumiti* prin puterea lumésca, prin organele statului civilu.

De alta parte nici tendinti'a canóneloru nu esté, nu póte fi alt'a, decâtu cà episcopulu trebuie se fia calugaru deórece numai unu calugaru póte fi deplinu in fapte bune, numai unu calugaru póte se-si indrepte tóta puterea sa morala spre ajungerea scopuriloru subline ale bisericeii. Unu episcopu cu familia *in prim'a linea* nu se va ingrigi de salutea bisericeii si a diecesei sale, ci se va ingrigi de fericirea familieii sale, de a-si maritá bine fetele, de a-si insorá bine fetorii si a li asiguré oresi-care venitu anualu ori avere reala.

Inconvenientulu, ce se póte nasce din acést'a, este destulu de chiaru. Usi'a abusuriloru, si — precumu se dice la noi — a belitureloru este deschisa pentru totdeun'a; sinodulu si crestinii privati dinpreuna cu preotii ar trebui se póte o lupta continua in contr'a episcopului spre cea mai mare dauna a bisericeii si a moralitatii.

En cugete domnii deputati seriosu la acést'a!

Departé sè fia de mine a atacá prin acést'a pre candidatulu D. protopresviteru, cáci eu credu, ca D. Sa sè aiba mai addictu si mai sinceru stimatoriu in tóta Ungari'a si Transilvani'a de cátu pre mine, si asia nu este nu póte fi vórba, cà in D. Sa s'ar insielá dieces'a; nu, ci este vórba, cà prin alegerea D. Sale s'ar creá unu precedente fórte periculosu in biseric'a nóstr'a, ce nu se va mai poté delaturá.

Un'a mai este, ce pre mine me pune la cugete, si adeca: déca se va alege de episcopu unu barbatu cu familia, cum 'lu vomu poté noi silí pre acel'a, sè se lapede de famili'a sa pentru totdeun'a si sè se faca calugaru? cáci credu, nu se póte trage la indoéla, cà episcopulu inainte de a fi chirotonitu de episcopu, trebuie sè intre in tagm'a calugarésca. Voimu noi a-lu silí pre tat'a unei familie, sè abdica de detorintiele sale parintesci, ce le are catra baetii sei? voimu noi a-lu silí, sè si denege natur'a sa omenésca si sè se lapede de trupulu

*) Chiaru astadi.

si de sangele seu? *Dupa canóne trebue sè-lu silimu, càci trebue sè se calugarésca.*

Dar' sè vedemu statutulu org!

Dupa §. 108. „*Episcopulu are dreptu sè faca testamentu, despre jumetate din averea sa ér' murindu fara testamentu, tóta averea cade eparchiei.*“

Acestu §. deschide usi'a la o multime de procese între diecesa si între urmatorii episcopului repausatu, càci nu consuna cu dispusetiunile legiloru nòstre civile, si *presupune deadreptulu, cà episcopulu n'are copii.* Episcopulu cu copii este silitu a calcá ori statutulu org. (§. 108) ori dreptulu copiiloru sei basatu pe legea civila.

Dupa legile civile, déca cineva, fia acel'a episcopu ori nu, móre fara testamentu: tóta averea lui are se vina in man'a copiiloru sei in parte egala; pre candu dupa statutulu org. o astfeliu de avere cade eparchiei. Cine póte afirmá, cà din acést'a nu se nasce processu între copii episcopului si între diecesa? si cine póte negá, cà judecatoriulu, provocandu-se la legea civila adusa prin legislatiune si sanctiunata prin factorulu indreptatitu, va dá intaetate copiiloru episcopului facia de eparchia? ér' déca episcopulu face testamentu: nu potu incepe copiii procesu pentru partea loru legitima?

Oportunitatea inca pretinde sè se eviteze astfelu de casuri precedente, cari ar incurcá pre credintiosii bisericeii in processe civile, si aru despoia bisericea de averea multa ori pucina, ce remane dupa episcopu.

Negresitu, statutulu org. candu astfelu dispune despre testarea episcopului, presupune pe bas'a canóneloru, cà episcopulu n'are copii.

Dar' mergemu mai departe!

Sè presupunemu, cà majoritatea pune ad acta canónele, statutulu org. si ascultandu de unele jurnale politice, cari din interesu politicu, si mai virtosu din interesu privatu, va face o alegere anticanonica, antistatutara si neoportuna. Ce va fi urmarea? Minoritatea negresitu va protestá contr'a alegerei, si va fi silita a provocá de o parte amesteculu autoritatiloru din statulu civilu, adeca a *ministeriului* sè nu se recomende Maiestatii Sale intarirea alegerei, de alta parte va provocá nimicirea alegerei prin *sinodulu episcopescu*. Si eu sum convinsu, cà sinodulu episcopescu nu va poté lasá la chierotonire episcopésca pre unu individu in contr'a canóneloru! Sinodulu episcopescu nu poté lucrá in contr'a canóneloru si déca va lucrá: membrii acelui sinodu nu se potu privi de sustienatorii si aperatorii institutiuniloru nòstre bisericesci.

Cautati bine dloru deputati: unde ve duce acést'a? Veniti in conflictu nu numai cu interesele diecesei, ci veniti in conflictu cu ministeriulu, cu sinodulu episcopescu, si cu canónele, cu legile fundamentale ale bisericeii. Este acést'a consultu si oportunu? Vreti ca guvernulu sè se amestece in trebile nòstre bisericesci ca la serbi? O putemu patí tocmai asia, séu si mai reu decâtu serbii. Responsabilitatea este grea, grigiti ce faceti.

Nu voescu eu a dice, cà ergo: alegeti-lu pre archimandritulu Romanu. Dómne feresce! Eu nu cortesiescu pentru nimenea, si nici votu n'am la sinodu. Alegeti pre cine voiti; déca nu vi place de Mironu Romanu, alegeti-lu pre Popea, ori pre Andreiu Popu, pentru mine totu un'a. Toti sunt barbati onorabili, demni de tóta stim'a innaintea celoru nepreocupati, dar' Ve rogu cu intetire in interesulu bisericeii nòstre, alegeti in sensulu canóneloru si a statutului, alegeti chiaru si din punctu de vedere a oportunitatii, numai un'a sè nu faceti sè nu creati unu precedente periculosu pentru biserica. Cugetati seriosu asupr'a temei, si — alegeti.

Brutus.

Despre adunarile bisericesci.

Cumca bisericea e autorizata a decide in cele dogmatice, aceea sciú, si toti mi vor concede; inse cumca e autorizata a decide eschisivu in cele administrative si disciplinare bisericesci, aci voiu avé si antagonisti; inse eu me provocu la adunarea a VI. ecumenica din Trul'a in a. 681, unde imperatul Constantin Pogonatu (Barbosu) nu s'a aflatu competinte a decide cev in cele administrative si disciplinare bisericesci, ci a propusu, ca insasi adunarea ecumenica sè ordinedie cele de lipsa, cu tóta rigórea, spre naintarea vadiei bisericesci, ceea ce au si facatu.

Cumca bisericea nòstra a avutu din inceputu numai adunari locale (provinciale) din caus'a persecutiuniloru, aceea este tuturoru cunoscutu, inse decisiunile loru s'au facutu obligátorie, cu ceva stramutari succesive, pentru intrég'a biserica, dupa ce adunarea ecumenica (a tóta lumea:) a VI. prin can. 2. le a aprobatu. — Acuma dara, de ar nisú cineva, prin diferite sofisme, a alterá vreo decisiune de acolo, acel'a ar incetá a fi fiu bisericeii catolice (sobornicu, a tóta lumea) apostolice, séu dupa cum ne numescu strainii, din gratia, a bisericeii greco-orientale, càci mai nainte ne numéu a fi aceea, ce nu eramu, adeca: ne-uniti, si prin analogia ne putéu numi a fi: nepapistasi, neluterani, nereformati. etc.

Sè trecemu acuma la obiectulu de sub intrebare:

Celu dintaiu obiectu de pertractare a fostu cert'a despre aceea: cà óre trebue cei ce se facu crestini din pagani séu elini, sè se taie impregiuru dupa legea lui Moise, séu ba? — Deci dara in adunarea antaia, apostolica, ierusalimitana, unii propunéu, cà trebue sè se taie impregiuru, éra altii cà nu; deci dara prin chiamarea spiritului santu s'a decisu (fapt. apost. c. 15. v. 28 si 29), cà nu e lipsa a se taia impregiuru, prin cuvintele acéste, „*Au placutu (parutu) spiritului santu si nóue, ca mai multu nici o greotate sè nu punemu peste voi, fara numai aceste de lipsa: ca sè ve infrenati de cele sacrificate idoliloru, si de sange, si de sugrumatu, si de fornicatura, de care padiendu-ve pre voi, bine veti face, fiti sanetosi.*“ — In acésta adunare s'ar fi pututu observá (de dupa facere c. 17. v. 11). cà trebue sè se taie impregiuru, dreptu cuvintele „*si veti taie impregiuru marginea trupului vostru*“, si éra, dreptu facu, c. 17. v. 14. „*si partea barbatésca, carea nu-si va taie impregiuru marginea trupului seu in diu'a a opt'a, perde-se-va sufletulu acel'a din némulu seu, pentru cà a stricatu legatur'a mea.*“ — In contr'a acestoru citatiuni s'ar fi potutu citá din a dóu'a lege (c. 30 v. 6.) „*si va curati impregiuru Domnulu inim'a ta si inim'a semintiei tale.*“ — Dar s'ar fi potutu citá si aceste cuvinte din Ieremi'a c. 4. v. 4: „*taieti-ve impregiuru Ddieului vostru, si taretu impregiuru nesilnici'a inimii vóstre voi barbati judei!*“

Dupa timpulu apostolicu s'au mai escatu si alte certe in biserica; asia:

1. Candu sè se tiena serbarea pastiloru? cu jidovii in 14. Martiu, séu in duminec'a urmátoria? — Acésta intrebare s'a delegatu in I adunare ecumenica din Nicei'a cu aceea: ca sè se tiena duminec'a.

2. Ereticulu Novatianu splicandu reu cuvintele apost. Pavelu, c. 6. v. 1 — 6, afirma: cà dupa botezu nu se mai potu deslegá peccatele; inse acést'a retacire spirituala adunarea II. ecumenica o a afurisitu.

3. Ereticulu Savelinu invetiá, cumca ddieimea se cuprinde numai dintro facia, inse cu trei lucrari: a facerii, eliberarii, si a scutirei; — inse acést'a invetiatura a afurisitu-o adunarea din Alesandri'a (dupa Baroniú) in a. 319.

4. Ereticulu Pavelu Samosat'a invetiá: cumca Cristosu a fostu omu simplu, ca si ceialalti ómeni, si nimicu mai alesu. — Acést'a invetiatura a afurisitu adunarea din Antiochi'a a. 265, séu dupa Euseviu si Baroniú in a. 266.

5. Invetiatur'a lui Pavelu Samosat'a au renoitu-o presviterulu Ariu, din Alesandri'a, invetiendu: cumca cuventulu lui Ddieu, Cristosu, n'ar fi din eternitate, nici de o fiantia cu tatalu, ci numai o creatura a acestuia, prin acele cuvinte: *Erá, candu nu erá!* adeca intr'unu timpu nu esistá cuventulu tatalui. — Acést'a invetiatura a afurisitu-o I. adunare ecumenica niceana in a. 325.

6. Ereticulu Macedoniu calumniá: cà spiritulu santu n'ar fi Ddieu, de o fiantia cu tatalu si cu fiulu; — care invetiatura s'a afurisitu in a. II. adunare ecumenica in a. 381.

7. Ereticulu Nestoriú invetiá: Cristosu a fi in dóue facie, precumu suntu in trensulu dóue firi: ddieésca si omenésca. — Acést'a invetiatura s'a afurisitu mai nainte in adunarea locala din Alesandri'a, apoi si in cea ecumenica din Efesu in a. 431, invetiandu stii parinti: Cristosu a fi numai o facia cu dóue firi.

8. Ereticii Dioscòru si Eutihchiu invetiáu: Cristosu a se cuprinde din o facia si o fiantia, cea ddieésca si omenésca

într'una amestecata. — Acést'a invetiatura s'au afurisu in a IV adunare ecumenica din Calcedonu in a. 451.

9. Monotelitii, séu cei cu o voie, invetiau: in Cristosu a fi numai o voie, si nu dóue voi. — Acést'a invetiatura s'au afurisu in a VI. adunare ecumenica in a. 681.

10. Luptatorii in contr'a st. icóne, opréu si derimau aceste pretutindenea; si pre acestia ii-au afurisu in a. VII. adunare ecumenica in a. 783. Tóte aceste decisiuni s'au inceputu cu testulu: Au placutu (parutu) spiritului santu si nóua!

Acuma vine vorb'a despre validitatea decisiuniloru a adunariloru bisericesci:

De ar întrebá cineva:

1. Óre potu retaci adunarile bisericesci? se raspunde: *ba*; càci din data ce Cristosu a disu (Mat. c. 18. v. 20.) Ude sunteti doi séu trei adunati in numele meu, acolo sum eu in mediloculu loru! cu atátu mai multu trebuie s'etee acést'a facia cu adunarile bisericesci, unde s'au infaciatu pastorii turmei lui Cristosu din tóta lumea, spre inmultirea marirei lui Ddieu, si spre apararea bisericeii lui Cristosu, pre carii ii povetiuiá Cristosu prin spiritulu santu; — ce despre clichele ereticiloru nu s'a, càci acestia nu sau adunatu in numele lui Cristosu, ci in contr'a lui.

2. Ce trebuie mai tare onoratu, adunarile, séu sta scriptura? — se raspunde: sant'a scriptura, càci adunarile bisericesci numai pe bas'a acesteia au. adusu decisiunile sale, precum dice st. apost. Petru (Cartea II. v. 21.) *Cà nu prin voi'a ómeniloru s'a facutu candva profeti'a, ci fiindu luminati prin spiritulu santu cu grati ómenii cei santiti ai lui Ddieu!* — si éra-si st. apost. Pavelu (catra Tim. c. 3. v. 16.) *Tóta scriptur'a de Ddieu este inspirata.*

3. Ce folosu avemu dela adunari? — se raspunde: spre indreptarea santei bisericeii, spre apararea si intarirea dreptei credintie, si spre sterpirea eresuriloru; càci din data ce Mateiu dice (c. 18. v. 17.) *cà trebuie s'evie eróre; si din data ce apost. Pavelu dice (I. cor. c. 11. v. 19.) s'ecade s'efia si eresuri intra voi, ca cei lamuriti s'efia aretati intru voi!* — asia de lipsa este ca s'efia si unu judetiu spre acel'a scopu, càci altmintrelea s'ar intemplá aceea ce dice Evang. Mateiu (c. 12. v. 25.) *tóta imperati'a, ce se imparehédia, între sine se va pustii, si nu va stá!*

4. Cine are facultatea de a decide? se raspunde:

In adunarile bisericesci unii se prezentau ca judecatori si decidiatori, altii ca cercatori si disputatori; altii ca scrietori si vigili; éra altii ca aperatorii adunariloru de tóta conturbarea, fia aceea, din lontru séu din afara.

Dintre toti acestia numai singuru pastorii, adeca: episcopii, arhiepiscopii, mitropolitii si patriarsii suntu judecatori si decidiatori, precum dice Ddieu prin Jeremia (c. 3. v. 15.) *Si voi da vóua pastorii dupa inim'a mea si ve voru pasce pre voi, pascendu-ve cu sciintia!* — si st. apost. Pavelu (Efes. c. 4. v. 11.) *Si aeala (Cristosu) au datu pre unii apostoli, pre altii profeti, pre altii evanghelisci pre altii pastori si invetiatori!* — si éra-si in faptele apost. (c. 20. v. 28.) *Luati dara aminte de voi si de tóta turm'a intru carea spiritulu santu v'au pusu pre voi episcopi, cu s'epusceti biserica lui Ddieu, carea o au castigatu cu sangele seu!*

Cu concesiunea acestoru judecatori, séu de dupa datina, potu participá acolo si archimandritii, egumenii si guvernatorii monastiriloru, éra dintre presviteri si clerici mai mici, numai acei versati in st'a scriptura, ca s'epóta folosi intru dispute, séu spre alta lipsa.

Imperatii si domnii tierii se presenta acolo numai ca s'epere adunarea de tóte conturbarea, ca s'efie martori a decisiuniloru adunarii, si déca va aflá pre vre unu aprigu contrariu, spre pedepsirea lui.

In fine se mai potu presentá aceia, carii suntu de lipsa spre servitiuri.

Acést'a precunósce imperatulu Teodosiu alu II, in cartea sa catra adunarea din Efesu la capulu 32; „Nu e ertatu aceloru, carii nu sunt din céla présantiloru episcopi, a se mestecá in causele bisericesci; — si imperatés'a Pulcheri'a in scrisórea sa catra igumenulu Vithiniei demanda: *ca clericii, calugarii, si laicii s'efie se indaparte din adunare.* — In adunarea din Calcedonu, dupa ce santii parinti au trimisu actele sale archimandritulu din Calcedonu Martinu spre subscriere, li au disu: *nu compete mie a me subscrie, ci singuriloru episcopi.* Apoi dupa ce au intratu in adunarea din Calcedonu Dioscorianii, calugrii si laicii, santii parinti au strigatu: *scóte pre acestia afara, ca aici e adunarea episcopiloru!*

In contr'a acestoru asertiuni pote cà s'ar nasce si unele obiectiuni; asiá de s'ar dice:

1. In adunarea apostolica din Ierusalimu au fostu de facia nu numai apostolii, ci si batranii, adeca presviterii, si altii dintre poporu, càci sta insemnatu in faptele apostol. (15. v. 6.) *Si s'au adunatu apostolii, si batranii, se védia de cuventulu acest'a!* — si éra-si (c. 15. v. 22.) *atunci a placutu apostoliloru, si batraniloru*

impreuna cu tóta adunarea! — La acést'a se raspunde: acolo s'au aflatu apostolii ca judecatori si decidiatori, batranii séu presviterii spre consultare, éra poporul laicu spre ascultare. Acést'a se vede de acolo (fapt. apost. c. 15. v. 7.) *Si dupace multa cercare s'a facutu, s'au sculatu Petru, si apoi (v. 12.) Si a tacutu tóta multimea si ascultá pre Varnav'a si pre Pavelu;* si éra-si acolo (v. 13.) *era dupa ce au tacutu ei, adeca Varnav'a si Pavelu, respuns'a Iacobu: barbati frati, ascultati-me pre mine!* — in fine s'a edisu decisiunea: *a placutu apostoliloru si batraniloru impreuna cu tóta biserica!* si acést'a a debuitu s'asculte de decisiunea apostoliloru.

2. Adunarea ecumenica se tiene in numele bisericeii a tóta lumea; asia dara acolo debue s'efie ómeni de tóta céta, adeca: episcopii, presviterii, imperatii, principii, clericii si laicii.

Raspundese: De ar si fi acolo de facia toti aceia, totusi de a decide potu numai singurii pastorii, carii participa in numele bisericeii sale, precum si ambasadorulu (solulu) representa pre toti din imparatiea aceea.

3. Causele comune se indrépta cu puterea comuna; inse fiindu cà caus'a credintiei e comuna, càci fiesce carele are a fi credinciosu, asiá acolo debue conchiamati si laicii.

Raspundese: Potu fi acolo si laicii, inse nu ca invetiatori, ci ca invetiacei; càci precum invingerea trupeloru de resbelu e comuna, totusi a indreptá armadele, e lucrulu numai a conducatoriulu, éra ceialalti au numai de a se luptá.

4. De multe ori dintra laici si calugari se afla mai versati in st'a scriptura, decátu multi episcopi din adunare; asisdere aceea nu se potu scóte afara.

Raspundese: A citá st'a scriptura in si afara de adunare póte ori cine, si vórbele lui se potu onorá si considerá de catra adunare; iuse dupa ce se aduce decisiunea adunarii-fiesce care e obligatu a se supune acei-asi decisiuni; afara cà dóra adunarea ar fi nelegala si nedrépta, precum s'a opusu in adunarea arianiloru Atanasiu celu mare.

5. In adunarea I. ecumenica din Nicea uniculu calugaru Pafnutiu s'a opusu intregii adunarii, vrendu a se luá dela toti preotii si diaconii muerile loru; asiadara in adunari n'au facultatea decidiatóre numai episcopii.

Raspundese: Pafnutiu n'au vorbitu in contr'a aceloru presviteri si diaconi, carii au avutu mueri, ci in contr'a preotiloru veduvi, ca sé nu se póta insurá a dóua óra; apoi insasi aceea adunare a decisu prin canonulu (regul'a) seu alu III: *ca atari preotii s'efie nu tiena in casile sale alte mueri, afura de mama, soré, séu matusia.* Apoi de ar fi si fostu Pafnutiu contrariu adunarii, aceea a potutu face numai sub duratiunea disputei, si nu si dupa adus'a decisiune, càci si Cristosu dice in Mat. C. 18 v. 17. De nu va ascultá de biserica, s'efie tie ca unu paganu si vamesiu.

6. Cine e autorisatu a conchemá adunarile?

Raspundese: cà imperatii dreptmaritorii in contielegere si la rogarea antistiiloru bisericesci. Asiá cea din I. adunarea ecumenica s'au conhematu prin imperatulu Constantinulu celu mare; cea din Constantinopole prin imperatulu Teodosiu celu mare; cea din Efesu prin imperatulu Teodosiu junioru; cea din Calcedonu sén Halchidonu prin imperatulu Martianu; si asiá mai departe si cele lalte adunari.

Si nainte de imperatulu Constantinulu celu mare s'au tianutu adunari locale séu provinciale, inse numai la conchemarea patriarsiloru, mitropolitiloru si arhiepiscopiloru, fora scirea imperatoriloru, càci acestia persecutau biserica nóstra; ci totusi canónele, séu regulele acestoru adunari locale s'au acceptatu de intrég'a biserica prin Can. 2. a adunarii VI. ecumenice din Trul'a, si asiá aceea suntu obligatóre pentru intrég'a biserica.

Acést'a disertatiune am estrasu, nu ca reactionariu, dupa cum voiescu unii laici a nomenclá pre preotii conservativi, ci ca aderinte alu bisericeii nóstre, din opulu slavénu: Camenu vierii (Pétr'a credintiei).

In nesu cu acést'a disertatiune mai am a atinge: cà din data ce spre evitarea turburariiloru cu ocasiunea alegerii episcopiloru si a preotiloru (dupa cum s'a intemplat in modu rovolutionariu sub episcopulu Ioanu gura de auru, si sub alti episcopi) canonulu 13 laodiceanu dispune, *cà glótele n'au voia se faca alegerea celoru ce au a se asiedá in preotia;* din data ce dupa Isidoru si Van-Espénu sub nume de glóte se intielege poporul laicu; din data ce can. 1: I. dispune: *ca alegerea episcopiloru s'efie se faca prin toti episcopii aceliasi mitropolii;* din data ce prin can. 2. VI s'au aprobatu can. 13 laodiceanu; din data ce in intregulu orientu episcopii se alegu si astadi numai decatra singurii episcopi; dendata ce acést'a s'a practicatu si la noi pana de curendu, — urmédia cà alegerea episcopiloru si presviteriloru prin laici (fia aceea ordonata prin statutulu organicu, séu prin camer'a legislativa din Romani'a) e anticanonica; si cà adunarile locale mai recinte nu potu alterá decisiunile adunariloru ecumenice, ci

numai alta adunare ecumenica. — Prin urmare: toti cei ce se opunu alegerii episcopilor numai prin episcopi, si a presviterilor numai prin presviteri, aceea se opunu intr'unu modu anticanonica decisiunilor intregi biserici, fie din capriciu, fie din motive destructive prin sofisme; si prin aceea incetédia a fi membri ai bisericii catolice-apostolice.

Dar mai alesu ar avé, de a se retiené dela atare actu acei ce se numescu naturalisti, si carii prin foi publice aserédia, cà ar fi de doritu, ca Romanii, afara de ortodosia si de unia, sè se mai despice si in alte secte, s. e. nazerena, — si sè nu se imbuldiésca cu afrontu in cauzele nóstre bisericesci.*)

Thimisiór'a in 27. Optovre 1873.

Melettu Dregheiu m. p.
Prot. Thimis.

Predica la nascerea Domnului

despre léganu si cosciug (sicriu.)

Nu se nasce óre de nou in voi chipulu moralu alu maicelorú vóstre in diu'a nascerii Dlui Isusu Cristosu, ca asia bucuri'a vóstra sè fia mai curata, mai santa si mai deseversita? —

Inse vai, o de trei ori vai vóue maicelorú, déca a-ti abusatu de dragostea, carea a saditu-o Ddieu in pepturile vóstre! déca nu a-ti folositu puterea ei spre fericirea acelor'a, pre cari ii-ai purtatu sub animele vóstre, folosindu-o fara precugetare si cumpatu pe moda, haine pretióse, gostii séu comedii! Vai de trei ori vai vóue, déca ne rugandu pre Ddieu pentru intieptiune cerésca ar retací dragostea vóstra, desmerdandu-i; prin ce a-ti molisia mladitiele vóstre, si asia in locu de a cresce ómeni tari — càci la virtute se poftesce putere — a-ti cresce nisce barbati nestatornici, cari in form'a trestiei s'aru leganá intre bine si reu, spre blastemulu vostru. Da spre blastemulu vostru, càci fiulu desmerdatu e celu mai nemultiamitoriu. —

Vedeti dar' I. A. cumca si caus'a cea mai santa póte alunecá. E consultu, necesariu, si bine ca dragostea cea adeverata de mama sè se invetie din esemple. Dar unde le vomu gasi noi acelea? Sè ne intórcemu la léganulu din Vitleemu, si acolo dóra le vomu aflá. —

Aici e numita mam'a, mam'a e Mari'a: esemplulu si simbolulu viu a dragostei de mama. Ce e dreptu biografi'a ei intréga nu o avem, inse avem trasurile principali a dragostei ei care-i intregesce biografi'a. —

O trasura din viéti'a ei e vighiarea continua, ca se indeparteze dela viéti'a cea tinera a lui periclele cele amenintatória acolo siede, acolo vighiaza, acolo umbra in giurulu fiului seu; sinulu si bratiele-i suplinescu perinele si caldur'a, carea a denegatu-o lui sórtea vitréga. — Dar cum l'ar si poté incredintiá unei doice platite, ca sè aredice pe sinulu ei nesimtiatoriu pre acel'a ce l'a purtatu ea sub anim'a sa 9, luni de dile. Nu sufere óre cà cu pacientia sórtea sa, óre nu abdice ea de tóte petrecerile, de tóte doririle, nepoftindu libertate; óre uita ea tóta bucuri'a lumei, pentru aceea unic'a cà a nascutu omu in lume si acest'a e fiulu ei. —

A dóu'a insusire a Preacuratei e, *impregnarea cu Ddieu*, fiindca a simtitu, cà pre fiulu seu trebuie sè-lu faca fiu lui Ddieu, fara de care nu póte face nemica. — De aicia vine aceea, cà dupa ce s'a sculatu Preacurat'a din patalu nascerii, s'a si dusu cu prunculu seu la bise-

*) Facemu prèmeritatu complimentu Dlui autore pentru latele-i cunoscentie canonice; noi inse ni vomu luá libertate dupa dreptulu si detorinti'a ce avemu facia de institutiunile sustatátorie a lo bisericii nóstre, in unulu din Nrii urmatori a ni face reflexiunile la câteva pasagie din acestu articolu, care — dupa modest'a-ni parere — nu prescriu cu destula precisiune marginile competintiei adunarilor bisericesci, si ar poté dá ansa la o presupunere justa despre consensulu nostru facia de articulu intregu.

Presupunemu cà préstim. D. autore, ca unulu carele nu apartiene la infalibilisti, acést'a nu ni o va luá in nume de reu. *Red.*

rica, ca sè dee multiamita lui Ddieu pentru elu, ca sè céra dela Ddieu intieptiune, rogandulu: ca sè-i dee putere, punendu in mânile celui de susu viitorulu celu ne siguru a lui, cerendu asupr'a sa si a fiului seu darulu celu Ddieescu, fara de care in daru se ostanesce, lucra, cresce omulu peccatosu. In biserica aude si simte proroci'a aceea, cumca anim'a ei se va strapunge de pumnariulu celu ascutitu. —

Pumnariu séu nu, strepungese-va séu nu, viéti'a, séu mórte, tóte suntu in man'a lui Ddieu, tóte aceste nu o supera, nu le intielege: dar intielege aceea, cà in presintedens'a trebuie sè-si implinésca detorinti'a de mama si pentru viitoriu, ér' acést'a o va implini cu adeveratu, fiindca a pactatu cu Ddieu, si Mari'a pactulu 'lu implinesce. — Éta inca insusire nóua din viéti'a Nascatórei de Ddieu. —

De este intrebare despre bunastarea fiului ei atunci la dens'a jertf'a nu e jertf'a. Irodu cauta din poteri prunculu ca sè lu omóra, candu mam'a nazariténa, carea numai ce venise din Nazaretu, parascesce patri'a sa si fuge cu fiulu seu in Egiptu. Déca ar crede cineva, cà aci jertf'a se intielege sub fuga, fric'a si ostenél'a suferita pentru sórtea fiului seu; nu sar insiel'a. — Cu multu mai mare se va aretá jertf'a, déca vomu cugetá, cà-si lasa mam'a patri'a sa, se duce in tiéra straina, intra ómeni de limba si religiune straina; càci eu nu potu crede aceea cà asia de tare sè fia caditu omulu încátu sè nu-si mai iubésca patri'a sa; cum sè nu ne miramu dar de jertf'a adusa de Mari'a, carea in tempurile acelea patriarchali facea asia jertfa si pentru de a-si scapá fiulu seu de la mórte a trebuitu sè se desparta de muntii Galileii; cari a veditu miscarea léganului seu, de laculu in acarui'a apa uitandu-se a veditu ceriulu, — de valea dumbrósa, de locuinti'a pacinica, de tóte némurile — si de tóta natiunea sa — pe unu timpu ne hotaritu. care aterna dela mórtea unui omu, — a merge in asia tiéra, acareia locuitori suntu inimici patriei sale. —

Sant'a scriptura retace aci unu tempu fórte lungu din viéti'a Preacuratei Nascatória de Ddieu, si incepe firulu vorbirei sale atunci; candu ne mai arata o insusire nóua si frumósa a Mariei adeca, religiositatea ei. — Scrisu este, cà fiindu Isusu de 12. ani s'a dusu cu elu pe josu

(Fine va urmá.)

VARIETATI.

(§§) Concertulu publicatu in numerulu trecut nu se va tine la 7^{1/2} óre sér'a, ci se va tiené la 5 óre dupa médiadi precisu.

Post'a Redactiunei.

Par. Petru Gubasiu in G: Am primitu; cererea Ti s'a implinitu.

Societati "Petru Maioru": Bucurosu: o veti capetá regulatu.

Dlui G. Nagy in S: Cererea Ti se implinesce, dar ai sè tramiti aici tacs'a postale de 50. cr. pe semestrulu II.

Dlui I. V. in Husaseu: Amu satis face bucurosu, inse dlu autoru nu se invoiesce.

Dlui Cantoru bis. Ivini Kologi'a: Articulu DTalo ar provocá numai o polemia neplacuta, la ce noi nu ne invoimu, cu atát'a mai virtosu, pontru cà Apelulu dlui presbiteru Ioanu este icón'a trista a starii nonorocitiloru incendiati, si Dsa ca unulu carele nu a crutiatu ostenél'a in interesulu densiloru aredicá vócea in mai multi Nri ai acestui organu de publicitate, morita tóta stim'a si respectulu nostru, si noi nimicu nu dorimu mai tare decátu ca acelu apelu sè afle resunetu in inim'a fies ce carui cotitoru, si nu vomu intardiá a comunic'a regulatu numele marimosiloru contribuitoiri.

Unui credintiosu din Zimbru: Articlu nesubiscrisi si fara nici o comitiva nu potemu comunicá. Mai consultu ar fi se aducoti caus'a in curatu fara cërta in publicitate. Dlu prot. de siguru va premerge, numai DVóstra se-i urmati.

Dlui J. M. in Iosasielu Ti s'a transmisu ce ai cerutu.